

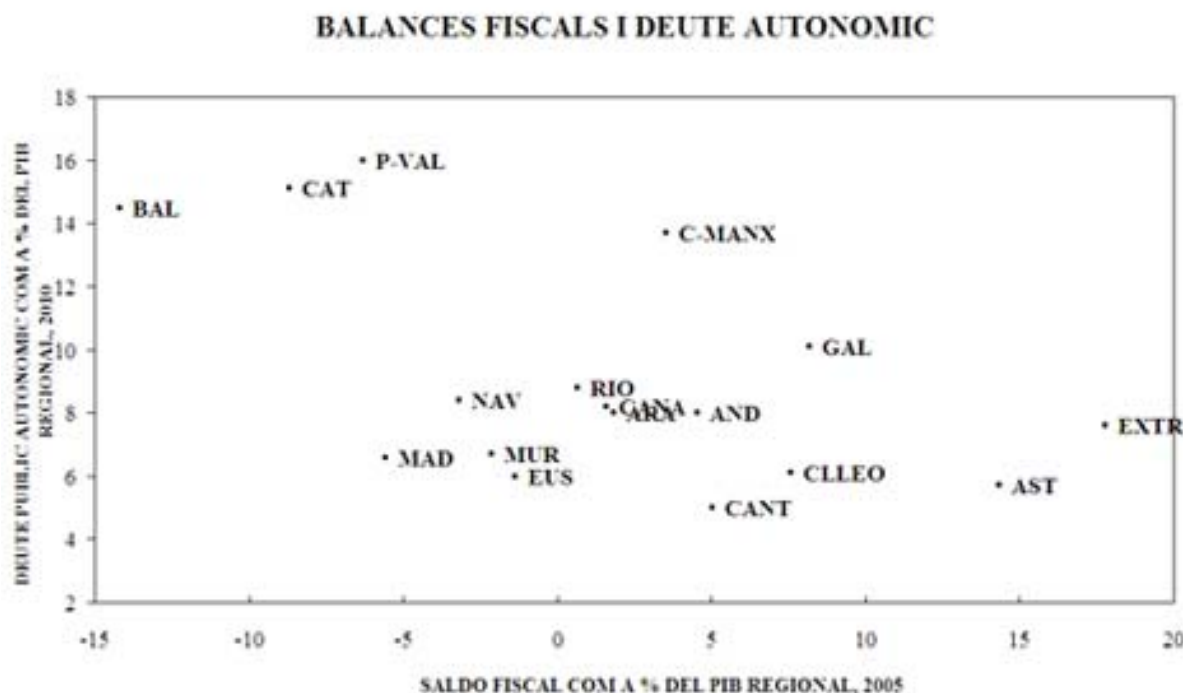
Opinió > Carles Boix | 00:00 h.
07/01/2011

Penjant d'un fil

UN PROBLEMA DE TRESORERIA?

"Com va dir, ara farà dos anys, Rahm Emanuel, l'ex cap de gabinet d'Obama, cal no desaprofitar una crisi econòmica"

Carles Boix

La conselleria d'Economia ha anunciat aquesta setmana que la Generalitat té un dèficit de 7.200 milions d'euros o el 3,6% del PIB català. El govern espanyol, a proposta del Consell de Política Fiscal i Financera (CPFF) de 21 de juliol, va decidir limitar el dèficit de les comunitats autònòmiques al 2,4% del PIB l'any 2010 i al 1,3% del PIB l'any 2011 per complir amb els objectius d'estabilitat pressupostària demanats per la Unió Europea i esperats pels mercats financers. Per tant, si la Generalitat vol complir aquest compromís, l'ajust pressupostari és, efectivament, inevitable.

Curiosament, tot i que sembla que se n'ha oblidat tothom, el govern del tripartit, que ha representat Catalunya al CPFF fins ara mateix, no va complir mai aquell acord. Segons els càlculs

recollits en el document que José Montilla va fer a mà al president Mas el dia 24 de desembre, el dèficit del 2010 es va situar entre el 6.200 i els 6.600 milions. En altres paraules, el govern del tripartit va reconèixer que s'havia endeutat entre un 30 i un 40 per cent per damunt de la xifra permesa per l'Estat central.

Com que el nou govern ha descartat apujar impostos, l'única solució passa per eliminar 4.600 milions d'euros dels pressupostos públics, és a dir, una setena part de tota la despesa directa de la Generalitat o, en altres termes, un 2,5% del PIB català. Tot i que la retallada és factible, la contemplo amb ulls preocupats i una mica escèptics. En els darrers vint-i-cinc anys només hi ha hagut un ajust fiscal anualitzat d'una magnitud semblant (però mai superior) a Europa: el govern danès va retallar el dèficit públic en 10 punts del PIB en quatre anys (2,5 punts anuals) entre 1982 i 1986. De fet, la majoria dels ajustos europeus han oscil·lat al voltant de l'1 per cent del PIB i s'han fet sempre amb una combinació variable de reducció de despesa i increments impositius. I, en tot cas, sempre s'ha tractat de governs d'Estats sobirans i, per tant, amb capacitat per adoptar altres mesures per estimular l'activitat econòmica. Per contra, la Generalitat és solidària, per bé i (sobretot) per mal, amb la resta de l'Estat.

El dèficit fiscal amb l'Estat és (conjuntament amb la situació de la llengua i amb la indefensió competencial) la raó fonamental del desacord entre Catalunya i Espanya i, en definitiva, la justificació del programa de transició nacional anunciat pel president Mas. Per això, em sorprèn, m'amoïna i, de fet, em dol, que, ara per ara, el govern presenti la situació pressupostària gairebé com un simple problema de tresoreria. Això no és cert. El problema fiscal de Catalunya és, més enllà de la gestió més o menys encertada de la fiscalitat per part del govern anterior, la conseqüència directa de l'estructura pressupostària existent a l'Estat.

El gràfic de l'article mostra la correlació entre el saldo de la balança fiscal (la diferència entre despeses i ingressos de les administracions públiques a cada territori autonòmic) expressat en percentatge del PIB regional i el deute públic autonòmic (com a percentatge del PIB regional), és a dir la suma de tots els emprèstits que ha obtingut cada administració autonòmica. Les dades del saldo fiscal provenen dels càlculs de l'Estat (estimats amb el sistema de fluxe monetari i amb un repartiment de l'impost de societats amb criteri d'1/3 en funció de la distribució territorial de la remuneració d'assalariats, de valor afegit brut i de la inversió) i corresponen a l'any 2005. Les dades del deute públic autonòmic corresponen a l'any 2010 i provenen del diari Cinco Días. L'eix horitzontal recull el saldo fiscal. El vertical indica el deute. La relació és indiscutible: les comunitats amb un saldo negatiu (els territoris de parla catalana) tenen un deute públic molt important. La resta de les comunitats, amb saldos fiscals negatius baixos o positius, pateixen un endeutament molt més petit. (Fixem-nos, també, que el gràfic mostra les comunitats autònomes que, considerant que són receptores netes de l'Estat, tenen un deute excessiu: Castella-La Manxa, Galícia i fins i tot Extremadura. Tot un senyal de ser administracions amb una despesa desbocada.) L'explicació de la correlació negativa és evident: l'Estat de les autonomies ha descentralitzat la gestió quotidiana de molts serveis però ha mantingut un sistema de "solidaritat" que deixa sense recursos suficients Catalunya, País Valencià i Illes Balears. Aquesta situació obliga els governs d'aquestes regions a endeutar-se per fer front a una demanda de serveis socials, sanitaris i educatius inflexible.

Com va dir, ara farà dos anys, Rahm Emanuel, l'ex cap de gabinet d'Obama, cal no desaprofitar

una crisi econòmica. No demano, ara mateix, que el govern anunciï l'incompliment dels pactes del CPFF. No ho demano, sobretot, perquè el nou executiu ha demanat un temps d'espera i de paciència. I perquè és possible que la realitat mateixa l'obligui a incomplir-los. El que sí que espero, però, és que la Generalitat utilitzi aquesta gran mala notícia per fer entendre a l'opinió pública que l'escanyament actual té un responsable directe: un sistema fiscal que atenta als interessos de Catalunya, que lliga aquest país de cap a peus, i que cal trencar.

8 **Jordi:** EL PROBLEMA ha estat sempre, és i serà el dèficit fiscal. D´aquí ...